

Werkblad Basisonderwijs gastles Gerrit Jan Weiler

Beste leerlingen,

Wat mooi dat ik binnenkort bij jullie in de klas kom en het verhaal van mijn familie kom vertellen. Ik ben Gerrit Jan Weiler en mijn verhaal gaat over mijn Opa Gerrit Jan van der Veen en over zijn verzetswerk. Het gaat ook over zijn vrouw (mijn oma) en zijn dochters (waarvan één mijn moeder) die moesten onderduiken om veilig te zijn. Het is een verhaal over moeilijke keuzes maken, onderduiken en afscheid nemen maar ook over verzet en moed. Welke keuzes mijn opa maakte en welk effect dat op mijn moeder had, zelfs nog ná de oorlog, daar ga ik het met jullie over hebben.

Voor mijn verhaal is het belangrijk dat jullie al wat weten over de Tweede Wereldoorlog. Kijk daarom het filmpje *De oorlog in zeven minuten* en beantwoord daarna de vragen op de volgende pagina's.

Generaties

Mijn moeder is geboren vóór de Tweede Wereldoorlog. Zij behoort tot de 'eerste generatie' overlevenden. Kinderen van deze mensen die ná de oorlog zijn geboren, noemen we de 'tweede' of zelfs 'derde generatie'.

a. Tot welke generatie behoor ik?

EERSTE GENERATIE

TWEEDE GENERATIE

DERDE GENERATIE

b. Waar of niet waar: Mensen van de tweede generatie, die de oorlog niet zelf hebben meegemaakt, kunnen veel last hebben van wat er tijdens de oorlog is gebeurd.

WAAR

NIET WAAR

Weetje:

Wist je dat een nazi iemand is die het eens was met Hitlers antisemitische ideeën en plannen?

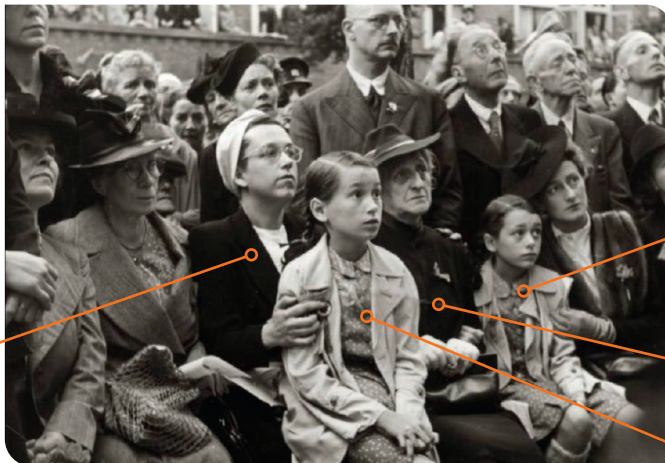
Weetje:

Wist je dat de Kultuurkamer een organisatie was van de nazi's waar je als kunstenaar lid van moest zijn, zij bepaalden wat wél en wat geen kunst was. Als je geen lid was, mocht je ook niet als kunstenaar werken.

Een straat met een betekenis

Deze foto is genomen in juni 1945 in Amsterdam, Nederland is pas een maand bevrijd. Het is een foto van de onthulling van de Gerrit Jan van der Veenstraat, een straat vernoemd naar mijn opa.

Weduwe Loekie van der Veen (mijn oma)

Loekie van der Veen (mijn moeder)

Oma van mijn moeder (mijn overgrootoma)

Gerda van der Veen (mijn tante)

Bron: privé collectie.

a. Wat zie je allemaal op de foto?

---

b. Waarom denk je dat er een straatnaam naar hem vernoemd is?

---

c. Straatnamen hebben vaak een verhaal of een betekenis, weet jij de betekenis van jouw eigen straatnaam?

Weetje:
Wist je dat er in Amsterdam ook een school is vernoemd naar mijn opa?

NA DE OORLOG

Landelijk centrum naoorlogse gastsprekers WO2 tot nu

Tijlijn

Deze tijlijn gaat over de Tweede Wereldoorlog.
Verbind de juiste jaartallen met de juiste foto's

Door de anti-Joodse maatregelen worden Joodse kinderen van school gestuurd

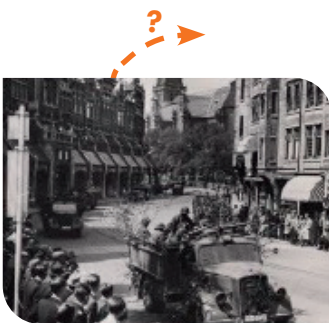
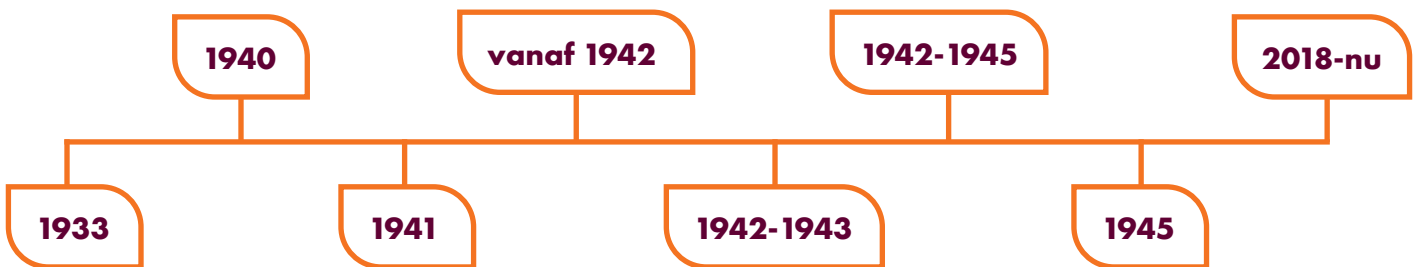
Adolf Hitler komt aan de macht en veel Joden vluchten uit nazi-Duitsland

Joden worden vermoord in de concentratie en vernietigingskampen

Nederland is bevrijd en de Gerrit Jan van der Veenstraat wordt onthuld.

Nederland wordt bezet en de Ariër verklaring wordt ingevoerd.

Kinderen en kleinkinderen van overlevenden en slachtoffers van WO2 vertellen wat er met hun familie is gebeurd voor de klas

In de Hollandse schouwburg in Amsterdam worden Joden gevangen gezet

Joodse mannen, vrouwen en kinderen worden opgepakt en via doorgangskamp Westerbork naar concentratiekampen gedeporteerd

Weetje:

De ariërverklaring was een soort formulier waarop je moest invullen of je Joods was. Op deze manier wilde de nazi's mensen in twee groepen indelen: Joden en niet-Joden. Mensen die invulden dat ze Joodse ouders of grootouders hadden, werden gediscrimineerd en ontslagen.

Verzet

Weetje:

Wist je dat ook vrouwen en Joodse mensen in het verzet zaten?

Tijdens de Tweede Wereldoorlog leven de meeste mensen gewoon verder en proberen zich niet of zo min mogelijk bezig te houden met de oorlog of het helpen van anderen. Gelukkig komen er ook mensen in verzet tegen de nazi's en Nederlandse collaborateurs en hun anti-Joodse maatregelen. Ongeveer 5 procent van de Nederlanders zat in het verzet.

a. Wat was verzet volgens jou? Kruis aan

- Gewapende overvallen
- Spionage acties
- Onderduikers helpen
- Verzetskranten maken
- Koerierswerk
- Persoonsbewijzen vervalsen

b. Verzet kan ook iets heel kleins zijn, kun je een voorbeeld verzinnen?

---

c. Waarom zaten er maar zo weinig mensen in het verzet? Wat waren de risico's?

Zie - denk - vraag

Weetje:

Wist je dat Jodenhaat ook wel antisemitisme wordt genoemd?

Bekijk de foto en beantwoord de volgende vragen

a. Wat zie je allemaal op de foto?

---

b. Wat denk je waar deze foto over gaat?

---

c. Wat wil je over deze foto weten?
